

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
معاونت آموزشی (مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی)

دانشکده پرستاری و مامایی

دفتر توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده پرستاری

نام درس: پرستاری و بهداشت محیط
پیشنیاز: -
نیمسال تحصیلی: نیمسال دوم ۹۶-۹۷
روز تشکیل کلاس: شنبه ۱۶-۱۴
شماره درس: ۱۱۱۰۹۳۲۰
رشته تحصیلی: پرستاری
مدت زمان ارائه درس: ۸ جلسه
نام مدرس: دکتر پاک‌پور
تعداد و نوع واحد: یک واحد نظری
مقطع تحصیلی دانشجویان: کارشناسی
محل برگزاری: کلاس یک

هدف کلی درس: این درس به منظور آشنایی دانشجویان کارشناسی پرستاری با مسائل بهداشت جامعه و عوامل موثر بر آن ارائه می‌شود تا با استفاده از دانش و آموخته‌های بهداشتی بتوانند در جهت تشخیص مشکلات بهداشتی جامعه راهکارهای ممکن را با تکیه بر فرآیند پرستاری ارائه دهند.

جلسه اول - مدرس :									
اهداف جزئی و رفتاری:									
تعداد و نوع واحد	مقطع تحصیلی دانشجویان	محل برگزاری	مدت زمان ارائه درس	رشته تحصیلی	شماره درس	نیمسال تحصیلی	روز تشکیل کلاس	نام مدرس	هدف کلی
یک	کارشناسی	کلاس یک	۸ جلسه	پرستاری	۱۱۱۰۹۳۲۰	نیمسال دوم ۹۶-۹۷	شنبه ۱۶-۱۴	دکتر پاک‌پور	این درس به منظور آشنایی دانشجویان کارشناسی پرستاری با مسائل بهداشت جامعه و عوامل موثر بر آن ارائه می‌شود تا با استفاده از دانش و آموخته‌های بهداشتی بتوانند در جهت تشخیص مشکلات بهداشتی جامعه راهکارهای ممکن را با تکیه بر فرآیند پرستاری ارائه دهند.

* روش یاددهی - یادگیری می‌تواند شامل: سخنرانی، مباحثه‌ای - گروهی کوچک، نمایشی - حل مسئله - پرسش و پاسخ - گردش علمی، آزمایشی

** آزمون‌ها بر اساس اهداف می‌توانند به صورت آزمون ورودی (آگاهی از سطح آمادگی دانشجویان) مرحله‌ای یا تکوینی (در فرایند تدریس با هدف شناسایی قوت و ضعف دانشجویان) و آزمون پایانی یا تراکمی (پایان یک دوره یا مقطع آموزشی با هدف قضاوت در مورد تسلط دانشجویان) برگزار گردد.

جلسه اول - مدرس :

اهداف جزئی و رفتاری:

شماره جلسه	تاریخ جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی * یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجوی	نحوه** ارزشیابی	بودجه بندی سوالات
		معرفی طرح درس آشنایی با دوره تکالیف معرفی کتب مرجع								
۲	۱۳۹۶/۱۱/۲۱	۱- مفاهیم بهداشت محیط ۲- اکولوژی و بهداشت محیط	۱-۱ مفهوم بهداشت محیط را تعریف کند. ۱-۲ عوامل محیطی و هدف اساسی بهداشت محیط را شرح دهد. ۱-۳ راهبرد بهداشت محیط در کنترل بیماری‌ها را شرح دهد. ۱-۴ چالش‌های عمومی و تخصصی بهداشت محیط را نام ببرد. ۱-۵ نقش پرستار سلامت جامعه را در حفظ بهداشت محیط بیان کند. ۱-۲ تاثیر انسان در اکولوژی محیط را بیان کند. ۲-۲ عوامل عمده در دگرگونی محیط زیست را شرح دهد.	شناختی (دانش و درک)	سخنرانی استاد و دانشجوی- پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور- وایت برد	۹۰ دقیقه	حضور در کلاس و شرکت فعال در مباحث ارائه: گروه A	آزمون تکوینی و تراکمی	۲

جلسه اول - مدرس :

اهداف جزئی و رفتاری:

شماره جلسه	تاریخ جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی * یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجوی	نحوه** ارزشیابی	بودجه بندی سوالات
			۲-۳ فعالیت‌های مرتبط با سطوح پیشگیری از دگرگونی محیط زیست را نام ببرد.							
۳	۱۳۹۶/۱۱/۲۸	۱- بهداشت آب ۲- بهداشت فاضلاب	۱-۱ منابع آب را بیان کند. آب سالم را بشناسد. ۱-۲ راههای کاهش سختی آب را بیان کند. ۱-۳ مراحل پالایش آب را بیان کند. ۱-۴ نحوه کلر زنی آب را بشناسد. ۲-۱ سیستم های جمع آوری فاضلاب را بداند. ۲-۲ مراحل تصفیه فاضلاب را بیان کند.	شناختی (دانش و درک)	سخنرانی استاد و دانشجو- پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور- وایت برد	۹۰ دقیقه	حضور در کلاس و شرکت فعال در مباحث ارائه: ۱- گروه B ۲- گروه C	آزمون تکوینی و تراکمی	۲
۴	۱۳۹۶/۱۲/۵	۱- آلودگی هوا و خاک ۲- آلودگی صوتی و پرتوها	۱-۱ منابع آلودگی هوا را بیان کند. ۱-۲ راههای مبارزه با آلودگی هوا را بشناسد. ۱-۳ اهمیت خاک در بهداشت را بیان نماید.	شناختی (دانش و درک)	سخنرانی استاد و دانشجو- پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور- وایت برد	۹۰ دقیقه	حضور در کلاس و شرکت	آزمون تکوینی و تراکمی	۲

جلسه اول - مدرس :

اهداف جزئی و رفتاری:

شماره جلسه	تاریخ جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیظه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیظه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجوی	نحوه** ارزشیابی	بودجه بندی سوالات
		۳- بهداشت شهر و روستا	۱-۳ بیماری های مرتبط با خاک و راههای مبارزه با آلودگی خاک را بشناسد. ۲-۱ منابع آلودگی صوتی را بیان کند. ۲-۲ راههای کاهش اثرات آلودگی صوتی را بیان کند. ۲-۳ انواع پرتوها را تقسیم بندی کند. ۲-۴ منابع تولید پرتوها را در محیط زیست و کار بشناسد. ۲-۵ سازمان های مختلف در ارتباط با پرتوها را بشناسد. ۳-۱ مفهوم بهداشت شهر و روستا را تعریف کند.					فعال در مباحث ارائه: -۱ گروه D -۲ گروه E -		
۵	۱۳۹۶/۱۲/۱۲	۱- بهداشت محیط بیمارستان ها ۲- بهداشت زباله و مواد زاید ۳- بهداشت اماکن عمومی و مسکن	۱-۱ تعریف عفونت بیمارستانی و اهمیت آن را شرح دهد. ۱-۲ راههای انتقال میکروارگانیسم در بیمارستان ها و عوامل مستعد کننده ابتلا را توضیح دهد. ۱-۳ ساختار، اهداف و وظایف کمیته های کنترل عفونت بیمارستانی را توضیح دهد.	شناختی (دانش و درک)	سخنرانی استاد و دانشجو- پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور- وایت برد	۹۰ دقیقه	حضور در کلاس و شرکت فعال در مباحث ارائه:	آزمون تکوینی و تراکمی	۲

جلسه اول - مدرس :

اهداف جزئی و رفتاری:

شماره جلسه	تاریخ جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجویان	نحوه** ارزشیابی	بودجه بندی سوالات
			<p>۱-۲ منابع تولید زباله را بیان کند .</p> <p>۲-۲ راههای جمع آوری زباله را توضیح دهد.</p> <p>۲-۳ انواع روش های دفع زباله در محیط زیست را توضیح دهد.</p> <p>۲-۴ روش جمع آوری و ازبین بردن زباله های بیمارستانی را توضیح دهد</p> <p>۳-۱ معیارهای بهداشتی اماکن عمومی را بشناسد.</p> <p>۳-۲ خصوصیات یک مسکن بهداشتی را بیان کند.</p>					<p>۱- گروه F</p> <p>۲- گروه G</p> <p>۳- گروه H</p>		
۶	۱۳۹۶/۱۲/۱۹	<p>۱- بهداشت حرفه‌ای</p> <p>۲- بلایای طبیعی و اقدامات لازم در شرایط اضطراری (سیل، زلزله)</p>	<p>۱-۱ مفهوم بهداشت حرفه ای را تعریف کند.</p> <p>۱-۲ بیماری های ناشی از شغل را توضیح دهد.</p> <p>۱-۳ عوامل موثر بر سلامتی را در محیط کار بیان کند.</p> <p>۱-۴ مسمومیت‌های ناشی از شغل را بیان کند.</p> <p>۲-۱ اهمیت توجه به بلایای طبیعی را توضیح دهد.</p>	شناختی (دانش و درک)	سخنرانی استاد و دانشجو- پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور- وایت برد	۹۰ دقیقه	حضور در کلاس و شرکت فعال در مباحث ارائه:	آزمون تکوینی و تراکمی	۲
								۱- گروه I		

جلسه اول - مدرس :

اهداف جزئی و رفتاری:

شماره جلسه	تاریخ جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیظه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیظه	روش یاددهی * یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجو	نحوه** ارزشیابی	بودجه بندی سوالات
			۲-۲ انواع بلایای طبیعی را نام ببرد. ۲-۳ اقدامات لازم در کنترل و کاهش بلایا را شرح دهد. ۲-۴ اقدامات بهداشت محیط در شرایط اضطراری را تشریح کند.					۲- گروه J		
۷	۱۳۹۶/۱۲/۲۶	۱- بهداشت تغذیه و مواد غذایی ۲- ناقلین فیزیکی و کنترل آن (مبارزه با جوندگان، بند پایان و حشرات)	۱-۱ راههای پاستوریزه و استریزه کردن شیر را بیان کند. ۱-۲ راههای شناسایی انواع گوشت سالم را بیان کند. ۱-۳ راههای نگهداری مواد غذایی در طولانی مدت بیان کند. ۲-۱ راههای انتقال بیماری از طریق بند پایان توضیح دهد. ۲-۲ اصول مبارزه با بند پایان را بشناسد. ۲-۳ بیماری های منتقل از پشه و مگس را بشناسد. ۲-۴ راههای مقابله با انتقال بیماری از طریق مگس و پشه را توضیح دهد.	شناختی و دانش و درک	سخنرانی استاد و دانشجو- پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور- وایت برد	۹۰ دقیقه	حضور در کلاس و شرکت فعال در مباحث ارائه: ۱- گروه K ۲- گروه L	آزمون تکوینی و تراکمی	۲

جلسه اول - مدرس :

اهداف جزئی و رفتاری:

شماره جلسه	تاریخ جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجو	نحوه** ارزشیابی	بودجه بندی سوالات
۸	۱۳۹۷/۱/۱۸	۱- مدیریت خدمات بهداشتی ۲- پژوهش در پرستاری بهداشت	۱-۲ انواع شیوه های مدیریتی در بهداشت را بیان کند. ۲-۲ اهداف مدیریت خدمات بهداشتی در کشور را توضیح دهد. ۲-۱ اهداف پژوهش در پرستاری بهداشت جامعه را بیان کند.	شناختی و دانش و (درک)	سخنرانی استاد و دانشجو- پرسش و پاسخ	ویدئو پروژکتور- وایت برد	۹۰ دقیقه	حضور در کلاس و شرکت فعال در مباحث ارائه:	آزمون تکوینی و تراکمی	۲
								۱- گروه M		

تعداد جلسات: ۸

نحوه ارائه درس و روش تدریس: سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ

روند ارائه درس:

تکالیف (وظایف) دانشجو:

ارائه تکالیف، حضور مرتب در کلاس و شرکت فعال در بحث های گروهی، پاسخ به سئوالات درس جلسه قبل، امتحان پایان ترم

نحوه ارزشیابی:

- ۱- ارائه تکالیف: ۲۰ درصد (۴ نمره)
- ۲- شرکت در بحث گروهی: ۱۰ درصد (۲ نمره)
- ۳- آزمون پایان ترم: ۷۰ درصد (۱۴ نمره) (۸۰٪ از مطالب کلاسی و ۲۰٪ از منابع معرفی شده)

وسایل کمک آموزشی و رسانه های آموزشی:

ویدئو پروژکتور و وایت برد

زمان و مکان ارائه درس: روزهای شنبه ساعت ۱۶-۱۴- کلاس یک

مقررات درس و انتظارات از دانشجویان:

توضیح:

- الف- از آنجایی که از هدف اصلی این درس درک عمیق تر از مشکلات بهداشتی می باشد به منظور ترغیب تفکر نقادانه به محیط خود، از شیوه های فعال در آموزش این درس استفاده می شود از این رو حضور فعال و شرکت در بحث های گروهی و ارائه پروژه ها از اهمیت خاصی برخوردار است.
- ب- سئوالات امتحانی به صورت ترکیبی خواهد بود.
- ج- دانشجویان موظف می باشند فعالیت کلاسی خود را مطابق با برنامه درسی هفتگی ارائه نمایند. مطالب جهت کسب امتیاز کامل می بایستی از فرمت خواسته شده برخوردار باشد.

نمره تشویقی:

- کنفرانس ها در قالب گروه های ۴-۳ نفره خواهد بود که دانشجویان در ابتدای ترم مشخص می کنند و محتوا و اسلایدها حداقل یک هفته قبل باید به تایید برسد تا در کلاس ارائه گردد.
- برای پرسش و پاسخ سرکلاس: +/- به نمره نهایی اضافه خواهد شد.
- برای ارائه گزارش: (۱ نمره) (ارائه گزارش اختیاری می باشد و هر دانشجو در طول ترم یکبار فرصت ارائه گزارش را خواهد داشت، بدین صورت که دانشجو مطالب جلسه قبل را به صورت خلاصه حداکثر در ۱۰ دقیقه بیان می کند.
- برای حضور فیزیکی:
- حضور مرتب در کلاس بدون غیبت: (۱ نمره)
- یک جلسه غیبت (۵/۰ نمره)
- برای بیش از یک جلسه غیبت یا تاخیر نمره ای تعلق نمی گیرد.
- لازم بذکر است که در صورت غیبت بیش از حد مجاز، طبق مصوبات آموزشی رفتار خواهد شد.

منابع:

- ۱- جی. ای پارک، ک. پارک. درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی کلیات خدمات بهداشتی. جلد سوم. ترجمه حسین شجاعی تهرانی. ویرایش هفدهم، ۱۳۸۷
- ۲- حاتمی و همکاران. کلیات جامع بهداشت عمومی. ویرایش سوم، ۱۳۹۱
- ۳- ایلدر آبادی اسحاق. درسنامه پرستاری بهداشت جامعه ۳ و ۲ و ۱. نشر سالمی ۱۳۹۰

- ۴- جدید میلانی مریم، سهیل فرخ و اسدی نوقابی احمدعلی. پرستاری بهداشت جامعه ۳ و ۲ و ۱. انتشارات اندیشه رفیع؛ ۱۳۸۶
- ۵- محمدی رخشنده. پرستاری بهداشت جامعه. نشر نی ۱۳۷۹.
- ۶- پیروش حلم سرشت، اسماعیل دل پیشه. پرستاری بهداشت جامعه (۳). انتشارات چهر؛ چاپ هیجدهم ۱۳۸۹
- ۷- حلم سرشت پیروش، دل پیشه اسماعیل. اصول و مبانی بهداشت محیط. چاپ سوم. تهران: انتشارات چهر
- ۸- مبانی بهداشت جامعه ۳-۲-۱. بهنودی زهرا. انتشارات بشری؛ ۱۳۸۷
- ۹- صحابی فائزه، امجدی مریم. پرستاری سلامت جامعه/ فرد و خانواده/ محیط. انتشارات حیدری؛ چاپ اول ۱۳۹۵

10- Lancaster, Stephen. Community & public health nursing. Mosbay, 6th ed; 2004.

موفق و سربلند باشید
دکتر پاک پور